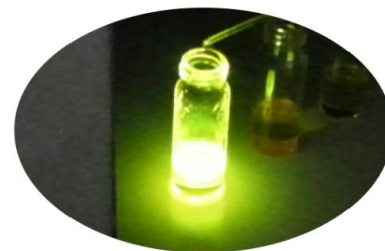

Kutatók Éjszakája az MTA Természettudományi Központjában

A Fény jegyében (Porogi Anna 11. C)

Az MTA Természettudományi Kutató Központja (MTA TTK) első alkalommal nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt a Kutatók Éjszakája című rendezvénysorozat keretében. Az idei program fő tematikája a fény volt, mely az élet, megismerés, megvilágosodás metaforájaként is értelmezhető. Az MTA TTK új lágymányosi épületének előadótermeiben, laboratóriumaiban és előcsarnokában 9 helyszínen, 30 foglalkozáson vehetett részt a több mint 800 regisztrált látogató. A kutatóközpont munkatársai bemutatták, hogy a kémia, a biológia és a pszichológia tudományterületein miképpen lehet a kutatás tárgya vagy eszköze a fény.

A Le Quartet vonósnégyes indította ezt a csodás rendezvényt, és a témának megfelelően a fényhez kapcsolódó darabokat adtak elő. Nemcsak ők, hanem szintén fiatal kutatókból álló Chemical Singers is színesítette a megnyitót, majd ismét a vonósnégyes következett, egyfajta külön keretet adva az előadásnak.

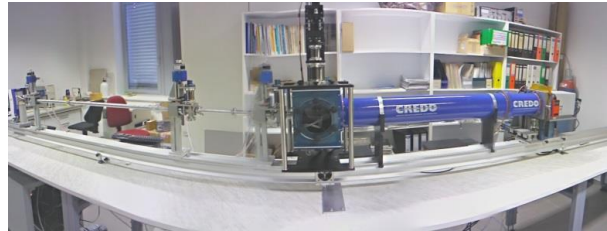
Végre elérkeztek a várva-várt programok. Én, mint a 30 szerencsés kiségitő egyike vehettem részt rajtuk, hiszen Lendvayné Győrik Gabi néni, aki az AKI Kíváncsi Kémikus Kutatótáborban volt vigyázónk, volt olyan kedves és ránk is gondolt, amikor kiségitőket keresett a programokhoz. Minden korosztály meg tudta találni az érdeklődésének megfelelő előadást, interaktív bemutatót. Gondolok ez alatt a kisebb gyermekekre is, akik a Tudományos „gyermekmegőrző” Kémcső Jenővel és Spatula Sárával című interaktív bemutatón végezhettek kísérleteket. Ezek során a mindennapi háztartásban előforduló alapanyagokat felhasználva hívták fel néhány alapvető kémiai jelenségre a csemeték figyelmét. A felnőttek számára szintén hasznos lehet egy-egy berendezés, folyamat, jelenség megismerése, megértése.

Az én korosztályom számára, mely pályaválasztás előtt áll több szempontból is hasznos ellátogatni egy ilyen rendezvényre. A természettudományok szoros kapcsolatából adódóan mi is széles programrepertoárból tudunk válogatni. Én elsőként a Nézzük, hogy mit nézzünk interaktív bemutatón teszteltem magam, pontosabban az érzelemlismerő képességem. A hétköznapokban természetesnek vesszük, hogy olvassuk egymás arckifejezéseit, melyekhez tartozó érzelmek a világon nagyjából megegyezők, azonban a felismerésük

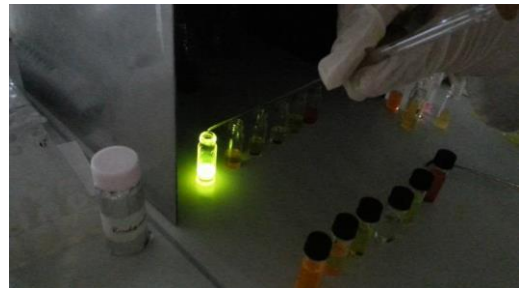
mértéke egyéenként eltérő. Egy számítógépes program segítségével végeztük el a tesztet, mely során különböző emberi arcokról a 6 emberi alapérzelem valamelyikét kellett felismerni. Eközben figyelték a szemmozgást, tehát, hogy az arc mely területeit nézve állapítjuk meg az érzelmet. A teszt befejeztével külön-külön (pl. hány százalékban érzékelték az örömet), illetve átlagban is megtudhattuk az eredményt.

A „Nanomikroszkóp” röntgen-sugarakkal programon a CREDO nevű, kisszögű röntgenszórású nagyberendezéssel ismerkedhettünk meg. A saját építésű, világszínvonalat képviselő műszerrel a különböző anyagok szerkezetét vizsgálják rövid hullámhosszú fény segítségével. Nemcsak a működési elvvel, felépítéssel, hanem a vele kapcsolatos kutatásokról is információkat szerezhettünk, előadónk Wacha András úr készséggel felelt minden kérdésre.

Konkrét példákon keresztül mutatta be Demeter Attila professzor úr a fényről, elnyelődésről, kibocsátásról, színek természetéről, illetve a színeképelemzés érdekességeiről szóló előadását. Előadása mindenki számára érthető volt, hiszen szemléletesen, ugyanakkor letisztult rendszerben, lépésről-lépésre magyarázta el egy-egy anyag szerkezetét majd az abból adódó tulajdonságokat. Lombikba, különböző üvegekbe zárt vegyületekkel kápráztatta el a közönséget, melyek sötétben gyönyörű színekben pompáztak.

Mint említettem 30 foglalkozáson lehetett részt venni. Ezek között volt: Röntgenfényvel a nano anyagokról (előadás) , Tőkési Natália: Gyöngyvirág a halogén-, a higanygőzlámpa és lézerek fényében (interaktív bemutató, ahová akár saját mintát is lehetett vinni), Balázs László, Takács Endre: Vizuális orientáció súlytalanságban (interaktív bemutató, ahol kipróbálhatták kognitív pszichológiai kísérleteket, amiket az űrhajósok végeztek a Nemzetközi Űrállomáson a Neurospat kísérletsorozat keretében), Ehmann Bea: Utazás a Vörös Bolygóra: Hogyan segítik a pszichológusok a tervezett Mars-utazást? (előadás), Fegyverneki Dániel: Fény a lombikban - Mire használjuk a fényt a szerves kémiában? (előadás) és még számos nagyon érdekes program.

Búcsúzóul a Zsaporozsec zenekar dalait hallgathattuk meg, melyeknek szövegében természettudományos témák és természeti jelenségek is szerepelnek.

Fontos megemlíteni, hogy ezeken az előadásokon, bemutatókon, nemcsak egy általános, leírászerű ismeretével gazdagodhatunk egy adott tudományterületeknek, hanem annak munkafolyamataival, lehetőségeivel is. Nagyon hasznos, hogy az előadóktól bátran lehet kérdezni, mindenki számára. A szervezők számos módon (plakátokkal, tájékoztatókkal, személyes eligazítással) segítették a látogatók eligazodását.

S talán ki tudja.... nem-e éppen most dőlt el egy leendő kis tudósban, hogy mit is szeretne kutatni?